

Tfy-56.4211 Ydinenergiatekniikan perusteet, 1. välikoe 29.10.2009

Sallitut apuvälineet: laskin ja moniste "Reaktorifysiikan matemaattisia apuneuvoja".

1. Selitä lyhyesti käsitteet

a) radioaktiivisen hajoamisen laki	d) termien diffuusiopituus
b) Fickin laki	e) kriittinen reaktori
c) ei-1/v -tekijä	f) heijastinsäästö.

2. Kuvaile radioaktiivisen säteilyn kolme lajia. Millaiset ytimet ovat tyypillisiä kunkin lajin säteilijöitä, mitä niistä emittoituu ja millaisia ovat reaktiotuotteet?

3. Johda törmäysparametri $\alpha = [(A-1)/(A+1)]^2$ neutronin elastiselle sironnalle ytimestä, jonka massaluku on A . Mikä merkitys tuloksella on reaktorin moderaattoria valittaessa?

4. a) Johda geometrisen kupevuuden lauseke

$$B_g^2 = \left(\frac{\pi}{a}\right)^2 + \left(\frac{\pi}{b}\right)^2 + \left(\frac{\pi}{c}\right)^2$$

paljaalle suorakulmaiselle särmiölle, jonka sivut ovat pituudeltaan (a, b, c) koordinaateissa (x, y, z) . (Vihje: separoi vuo muuttujien suhteen $\phi(x, y, z) = X(x)Y(y)Z(z)$.)

b) Suuren kuutionmuotoisen grafiittireaktorin polttoaineena on luonnonuraania. Reaktorin parametrit ovat $k_\infty = 1.0735$; $p = 0.8843$; $L_T^2 = 3500 \text{ cm}^2$; $f = 0.8964$; $\tau_T = 396 \text{ cm}^2$; $\sigma_f = 4.19 \text{ b}$; $\phi_{max}/\phi_{ave} = 3.88$. Reaktorin toimiessa 25 MW:n teholla termisen neutronivuon maksimi on $5 \cdot 10^{12} \text{ 1/cm}^2\text{s}$. Määrä reaktorin kriittinen koko.

5. Esitä esim. kaavakuvana äärellisen termisen reaktorin neutronikierto sukupolvesta seuraavaan lähtien liikkeelle tilanteesta, jossa reaktorissa on n_0 termistä neutronia. Heterogeenisuuden vaikutuksia ei tarvitse huomioida. Millä ehdolla reaktori on kriittinen?